# GAZETA KRAKOWSKA

## Nro 28.

Z KRAKOWA DNIA 6. KWIETNIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

*Z Petersburga d. 23 Lutego d. k.*

*Ukaz J. C. M. do Rządzącego Senatu.*

Chcąc, aby ogólna kommunikacyia poddanych Naszych z ościennemi Państwami coraz się bardziey rozszerzała, uznaliśmy dobrem, następuiące ustanowić prawidła, tyczące się przeiazdu przez granice Państwa Naszego.

1mo. Wszyscy przybywaiący z zagranicy, wyłączywszy przypadki niżey wyrażone, powinni mieć dla przeiazdu na granicach paszporty, od Ministrów i innych Ajentow Naszych przy zagranicznych Dworach znayduiących się. Prawa, na mocy których Ministrowie i Ajenci Nasi będą wydawać takowe paszporty, będą im ze wszelkiemi szczegółami przepisane.

2do. Przyieżdżaiący z tych miast, w których niema Naszych Poselstw ani Konsulów, powinni okazać na granicy paszporty od Gubernatorów tych miast, albo też od głównych naczelników im dane. Paszporty zaś od officyialistów sobie podwładnych, od Kommissarzy ziemskich, i Landratów iako też i od Magistratów dane, nie będą przyięte. Naczelnicy pogranicznych Naszych Guberniy osobne odbiorą przepisy, pouczaiące ich, iak się maią stosować do ustaw względem kommunikacyi w tym przedmiocie z pogranicznemi Naczelnikami Państw stykaiących się z granicami Naszego, aby stosownie do nich mogli dawać rozkazy, od kogo mianowicie dane paszporty, powinny bydź uważane na przeiazdach przez granicę.

3tio. Poddani Rossyyscy, czy to handlowi, czy inney klassy ludzie, mieszkaiący w Rossyi, i maiący paszporty na doczesne oddalenie się za granicę, powracaiąc z temiż paszportami nazad, bez naymnieyszey zwłoki będą mieć wolny przeiazd.

4to. Poddani wspólni, czyli powszechni (*sujets mixtes*) albo też ich pełnomocnicy, powinni mieć z Naszey strony paszporty od Rządu tey Gubernii, w którey ich maiątki są położone. Tych wspólnych poddanych z takiemi paszportami nie zatrzymywać na przeiazdach, czy zagranicę czy w granicę Naszego Państwa iadących.

5to. Wszystkie paszporty przeieżdżaiących powinny bydź okazywane po granicznych rogatkach, i ieżeli stosownie do

wyżey umieszczonych prawideł są wydane, przeieżdżaiący powinni bydź przepuszczani, chybaby osobne było zalecenie nie wpuszczać kogo.

6to. Też same przepisy maią bydź zachowane i we wszystkich portach względem przeieżdżaiących. Co się zaś tycze maytków, szyprów i służących okrętowych, względem nich służą dawne prawidła.

7mo. Wszystkie te postanowienia poczną się wykonywać co do przybywaiących z mieysc bliższych Europy, za dwa miesiące, co zaś do tych, którzy przybywaią z odległych stron oney, iako to: z Włoch, Hiszpanii, Portugalii, przez cztery miesiące od daty nastania takowego Ukazu, który ma bydź ogłoszony w publicznych gazetach starey i nowey stolicy; do przeznaczonego zaś czasu osoby przeieżdżaiące granice, będą przepuszczane według dawnych przepisów.

Ustanowiwszy takowe rozporządzenia co do cudzoziemców przybywaiących w granicę Naszego Państwa, osądziliśmy za rzecz potrzebną, aby osoby różnych stanów wyieżdżaiące z Rossyi, doświadczały w tey mierze swobody przepisaney prawami Naszemi; aby zaś ta opierała się na prawidłach pewnych i stosownych do okoliczności, stanowiemy co następuie:

8vo. Od dnia nastania takowego Ukazu wszyscy cudzoziemcy i poddani Nasi wyieżdżaiący za granicę, po należytem zwyczaynem ogłoszeniu i zapewnieniu, otrzymaią paszporty od Woiennych Gubernatorów, albo Jenerał Gubernatorów w tych mieyscach, gdzie się ci znayduią; w mieyscach zaś gdzie pomienionych nie ma urzędnikow, albo pod ich niebytność, Gubernatorowie Cywilni będą wydawać, i za każdym nowo wydanym paszportem zawiadomiać maią Ministerstwo policyi.

9no. Co się tycze mieszkańców pogranicznych Rossyi, bawiących się handlem lub też innym przemysłem, takowym przeiazd za granicę inaczey pozwolonem bydź nie może, iak za świadectwem tamecznych ziemskich Naszych zwierzchności; co zaś do codziennych kommunikacyy włościan, te zostawuią się na dawnych prawidłach. Właściciele wspólni, (*propriétaires mixtes*) których dobra przecinaią się granicą, ich domownicy i włościanie, stosownie do traktatu zawartego w Wiedniu między Nami, Cesarzem Jegomością Austryiackim i Królem Jegomością Pruskim 21 Kwietnia (3 Maia) 1815 roku, będą mieć prawo przeieżdżać z iedney do drugiey części dóbr swoich bez paszportów.

10mo. Pograniczne wzaiemne zgłoszenia się narodów Azyiatyckich Kubanu, na liniiach: Kaukazkiey, Syberyiskiey i Oranburskiey, iako też poddanych Tureckich, zostawić na dawnych przepisach.

W Petersburgu dnia 13 Lutego 1817 roku.

Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości podpisano ręką

ALEXANDER.

Kontrasygnował Sekretarz-Stanu

Hrabia *Nesselrode.*

N. Cesarz JMć z ukontentowaniem przyiąwszy dzieło P. Graefe, Professora w Instytucie pedagogicznym, pod tytułem: *Epistola critica in Bucolicos Graecos*, udarował autora pierścieniem brylantowym. Podobnież brylantowy otrzymał od Jego Cesarskiey Mości pierścień, Professor Uniwersytetu Charkowskiego, P. Gouroff, za wydane dzieło, pod tytułem: O cywilizacyi

Tatarów Nogayskich w południowey Rossyi Europeyskiey.

W Mińsku na balu danym w rocznicę urodzin Jego Cesarskiey Mości, złożono na rzecz inwalidów 3395 rubli.

Jarmark, który się dotąd odbywał w mieście Makariewie nad rzeką Wołgą, przeniesiony iest do Niższego-Nowgoroda; każdey albowiem wiosny wylew Wołgi nieprzeliczonych strat będąc przyczyną, nie pozwalał w Makariewie zbudować porządanych sklepów do składu kupieckich towarów. Przeciwnie, miasto Niższy Nowgorod bliższe iest 18 mil prawie starey stolicy, liczy 14,000 mieszkańców, a nadto położone między dwiema spławnemi rzekami, Wołgą i Oką, sprawiedliwe czyni nadzieię większych dla kraiu pożytków. Między wielą przyczynami, dla których się iarmark rzeczony przenosi, umieszczonemi w gazecie (Poczta Północna) znayduie się i ta: że S. Makary maiący niegdyś mieszkanie swoie w Makariewie, opuścił one, i osiadł w mieście Unża nad rzeką Unżą w Gubernii Kostromskiey. W niższym zaś Nowgorodzie, do którego się teraz przenosi iarmark, przywdział ten Swięty suknię zakonną.

— D. 27 Lutego —

Jenerał-Porucznik Hrabia Osterman Tołstoy podał N. Panu w ciągu b. m. prośbę następuiącą:

*Naymiłościwszy Monarcho!*

"Obywatele Czescy w dowód spraw woiennych, przez które gwardyia Waszey Cesarskiey Mości okryła siebie i całą Rossyią nieśmiertelną chwałą, przysłała mi kubek ozdobny rozmaitemi drogiemi kamieniami ich ziemi. Wyraziłem na nim imiona dowodców pułkowych, należących do dzieła tego, iako też i officerów, którzy na placu bitwy utracili życie; za święty oraz miałem obowiązek wyryć na nim dawne Rossyyskiego narodu zdanie: Przed Bogiem modlitwy, a zasługi przed Królem nigdy nie giną. Naypoddaniey proszę Waszą Cesarską Mość o pozwolenie złożenia kubka tego w Preobrażeńskim pułku, i o Naymiłościwsze rozkazanie, aby w czasie każdey Wielkanocney spowiedzi żołnierzy tego pułku, kubek ten w kościele ich pułkowym zastępował mieysce naczyń kościelnych, używanych w Grecko-Rossyyskim obrzędzie w czasie przystępowania do SS. Sakramentów.,,

N. Pan raczył z tego powodu przesłać do dowodzcy 1 dywizyi gwardyi Jenerała-Porucznika Barona Rozen, Reskrypt, w którym wyraził:

"Z wielkiem ukontentowaniem przyymuię na siebie wypełnienie tey religiyney chęci proszącego, gdyż kubek ten iest razem dowodem nieśmiertelney chwały, która na polach Czeskich uwieńczyła mężną gwardyią Naszę, iako też i prawdziwey wdzięczności Czeskiego narodu, wybawionego przez nią od klęsk i nieszczęść. Miło mi widzieć do dwóch wielkich cnot, iakie mi są Dobroczynność i Wdzięczność, dołączone tak religiyne żądanie, iakiem iest okazana chęć poświęcenia wspomnionego kubka Temu, przed którym serce nasze przy wszystkich głośnych czynach i sławie ludzkiey powinno bydź przeięte głęboką pokorą i skruchą. Niech kubek ten będzie zawsze trwałą oznaką i świadectwem połączenia cnot tych wysokich! Niech z napoiem przyymuiącym się z niego, wchodzą w serca narodowe uczucia prawdziwey gorliwości ku Naywyższemu Władcy i Zba-

wcy narodów! W skutek takowey odezwy do Mnie Hrabiego Ostermana wyraziłem mu iako przewodniczemu w tey znakomitey i pamiętney walce, gdzie rękę utracił, zezwolenie moie w osobnem do niego piśmie, WPanu zaś rozkazuię przyiąć z rąk iego ten kubek, chować w kościele pułkowym, i według przepisów używać onego. Jestem WPanu przychylny.

ALEXANDER.

1817 roku Lutego 21 dnia w Petersburgu.

W Reskrypcie zaś do Hrabiego Ostermana, raczył P. Pan wyrazić:

"Potwierdzaiąc według życzenia WPana przeznaczenie kubka, nie mogę zamilczeć, iż oddaiąc należną sprawiedliwość rycerzom biorącym udział w pamiętney sprawie pod Kulmem, zapomniałeś siebie, w ten czas, kiedy utratą własney ręki przypłaciłeś zwycięztwo. Okoliczności ukrytey przez skromność WPana nie zapomni oyczyzna, a pozna potomność nie przestanie powtarzać oney. Jestem WPanu przychylny.

(*podpis iak wyżey.*)

Dnia 23 b. m. dany tu był koncert, na którym celowała i zachwycała wszystkich głosem swym Polka, zrodzona w Romanowie w dobrach JW. Hrabiego i Senatora Ilińskiego, któremu winna iest swe wychowanie. W ciągu koncertu (pisze Ruski Inwalid), gdy wśród hucznych oklasków, wszyscy dopytywali się o imie i oyczyznę nieznaiomey, gdy przytomni Włosi sądzili, że się rodzić musiała pod pięknem niebem Włoskiey krainy, gdy Niemcy podobnież swoiey oyczyźnie przysposobić ią chcieli, kiedy Nad-Newiaknie także, u których piękne sztuki i nauki tak nagle wzrastaią, rozumieli, iż to iest dziecko mroźney ich oyczyzny; w tem powszechny po sali odgłos: to Polka, Polka, wszystkich wyprowadził z błędu.

*Z Berlina d.* 18 *Marca.*

Gazety tuteysze umieściły takowe obwieszczenie:

"Stosownie do żądania tuteyszego Posła Cesarsko - Rossyyskiego, następuiące postanowienie Rządu Cesarsko - Rossyyskiego podaie się do publiczney wiadomości: —— " Z rozkazu J. C. Mci donosi się wszystkim, których to obchodzić może, iż kolonistom, chcącym osiąść w Rossyi, Rząd nieda żadney inney pomocy, iak tylko grunt do uprawy, i wolno im przybywać swoim kosztem i budować się. Takowe atoli urządzenie nie rozciąga się do kolonistów, chcących się wynieść do Królestwa Polskiego, gdzie im pomoc dać postanowiono. Tacy więc także, zgłosić się mogą do Rossyyskich Poselstw i Konsulatów, będących w zagranicznych kraiach, dla otrzymania potrzebnych paszportów.,, — Niżey podpisane Ministerstwo ostrzega iednak, iż poddani kraiowi chcący udać się do Polski i t. d. stosownie do praw, powinni o tem donieść zwierzchniey ich władzy. — W Berlinie d. 16 Marca 1817 r.

Ministerstwo interessów zagranicznych (pod.) *Jordan.*

*Z Wiednia d.* 26 *Marca.*

N. Cesarzowa i Królowa mianować raczyła następuiące Panie Damami pałacowemi: Xiężnę Lotaryńską, z domu Hrabiankę Crennenville; Hrabinę Łazańską, z domu Baronownę Bretfeld; Hr: Nimptsch, z domu Hrabiankę Zierotinn; Hrabinę Thürheim, z domu Hrabiankę Gaisrugg; Hrabinę Meerveld, z domu Hrabiankę Dietrichstein; Hrabinę Cavriani, z domu Hrabiankę Esterhazy, i Baronową Reischach,

z domu Hrabiankę Kollonits.

Feldmarszałek i Prezes nadworney woienney Rady, Xże Schwarzenberg, przychodzi z ciężkiey swey choroby do zdrowia i zaczena się iuż przeieżdżać.

*Z Londynu d. 18 Marca.*

W. Xże Rossyyski Mikołay nim opuścił Angliią odwiedził ieszcze miasto Woolwich, gdzie P. Congreve dał dla niego wielki obiad.

Ostatnie gazety Amerykańskie z d. 24 Lutego donoszą o obraniu znaczną większością głosów P. Monroe z Wirginii Prezydentem Ziednoczonych Stanów na lat 4 na mieyscu P. Madison. Wiceprezydentem obrany został P. Tomkins z Nowegoiorku. Oba iak Prezydent, tak Wiceprezydent należą do strony demokratyczney, która iest teraz przeważaiącą w Ameryce. W tym kraiu panuie także teraz niedostatek i wielka nędza. W Nowymiorku pobiera codziennie 5000 osób bezpłatnie zupę, inaczey z głoduby umierac musiały. Do Buenos-Ayres posłany bydź ma Amerykański ajent.

Do sprostowania listu, który Jenerał Montholon do Gubernatora wyspy S. Heleny pisał, i przydatków do niego przez Odźwiernego Santine, posłuży następuiące oznaymienie w pismach tuteyszych:

" Mci Panie! Gdy w piątkowey W Pana gazecie wyczytałem wiadomość o obchodzeniu się z Bonapartem na wyspie S. Heleny, i gdy tę wyspę dopiero d. 9 Grudnia 1816 opuściłem, mogę zatem zapewnić WPana, iż poniższy poczet żywności postanowiony iest dla Bonapartego i iego orszaku, który codziennie przez P. Balcomb i kompanii, iako postanowionych przez rząd dla niego liwerantów odbiera. 6 butelek wina Langkork, 19 butelek wina Kapu, 6 butelek wina Teneryffy, 1 butelka wina Madery, 1 butelka wina Konstantia, 25 bochenków chleba, 5 funtów maki, 65 funtów mięsa wołowego, 36 funtów skopowego, 6 kur, 1 gęś, 30 iay, 8 funtów masła, 2 funty szmalcu, 2 funty kawy, 1 funt herbaty, 5 funtów szarego cukru, 2 funty białego cukru, warzyw za 1 f. szt. owoców za 10 szylingów, w cukrze smażonych rzeczy za 8 szylingów, 35 świc, a co dni 14 za 174 f. szt. soli, pieprzu, oliwy, musztardy, i t. d. — Zostaię WPana, &c.

*John Wallis.*

Mowią tu o szczerem zbliżeniu się do siebie rożnych partyy wa Francyi, które to zbliżenie ułatwić ma zaraz po ukończeniu posiedzeń nowy obiór 5tey części izby Deputowanych.

Pięciu upoważnionych posłanców stanu więżą ciągle ludzi w różnych częściach państwa, a mianowicie w Manszestrze i Glasgowie. W pierwszem mieście ułożony był niebezpieczny spisek, do którego przyłączyć się miało z Glasgowa 10,000, a z Lancashire 40,000 ludzi, i cała ta massa udać miała do Londynu, rozłożyć się obozem na drodze do parlamentu, dla wymożenia reformy i zaprowadzenia oszczędności. Każdy członek miał wziąść na drogę koszulę, koc i 2 gwineie; bez tego nie mógł nikt do tey podroży należeć. (Nie zebrało się iak 1000 takich.) Mowią, iż z innych prowincyy miano podobneż i w tymże czasie uczynić wyprawy. Po odkryciu tego spisku uwięziono w Manszestrze 250 ludzi, a naywięcey przędzarzy bawełny i 21 hersztów odesłano do Londynu.

D. 14 przyięty został w niższey izbie większością głosów bill przeciw buntowniczem zgromadzeniom.

Gazeta Morning-Chronicle zwraca uwagę na przyszłe obiory do parlamentu, i wzywa obieraczów, aby tym tylko dawali swoie głosy, którzy oświadczą się, iż nie pozwolą na przywrocenie podatku od dochodów.

Gdy lud okrętu Impregnable rozpuszczony został, złożyli się maytkowie, kazali medal wybić i przybili go na przodzie okrętu mowiąc: " Lubo my nie otrzymaliśmy medalu tak iak woyska lądowe za bitwę pod Waterloo, niechayże przynaymniey nasz okręt będzie nim przyozdobiony.,,

Do Rotterdamu zawinął okręt z Makao, przez który otrzymaliśmy niektóre dalsze doniesienia o naszem do Chin poselstwie Lorda Amherst. Podług nich zarzucaią Chinczykowie Lordowi Amherst, że dla czczego pozoru słabości, i nie chcąc się poddać niektórem obrzędom, nie był na audyiencyią do Cesarza przypuszczony. Z przywiezionych przez niego podarunków wziął tylko Cesarz 4 jeograficzne mappy, 2 obrazy i 95 kopersztychow. Nawzaiem posłał Królowi Angielskiemu kosztowny kamień, popiersnik z 108 dyiamentami, rozmaite kosztowne worki, &c. Chciał przez to okazać Królowi Angielskiemu maxymę Konfucyusza: " Mało przyymować, ale wiele dawać.,, Niektórzy Ministrowie Chinscy, którzy niedokładnie uwiadomili Cesarza o sprawach Angielskich, mieli postradać urzędów. Z niechęcią zawsze patrzą Chinczykowie na Anglików, i okręty nasze ściślo od nich były uważane, osobliwie szalupa Lyra, które trudniła się doyściem głębi morza żółtego i zrobieniem iego mappy. Na zdobycia Anglików od strony Napaulu w wschodniey Indyi nie mogą Chinczykowie oboiętnie patrzeć, i one przekonały zapewne Cesarza, że pomiędzy małemi Królami, iak ich zwykł nazywać, Król Angielki nie iest tak bardzo mały i nieznaczący: Od wschodniey kompanii czyli rządu naszego nie oznaymiono iednak nic dotąd urzędownie o poselstwie Lorda Amherst.

Porta wzbrania się ciągle uznać niepodległość wysp Iońskich.

Ostatnie doniesienia od rzeki Plata (południowey Ameryki) zawieraią tylko, że Jenerał Artigas nie należy do obrad kongressu południowey Ameryki, który przenosi się z St. Miguel de Tukaman do Buenos-Ayres, ale swoią wolą prowadzi podiazdową woynę przeciw Brazylìyskiemu rządowi. Woyska iego składaiące się prawie z lekkiey tylko konnicy, nazywaią się Amerykańskiemi kozakami.

Jenerał Toledo, który z południowey Ameryki do Bordeaux przybył, chce, iak mówią, udać się do Hiszpanii i układać się o ogólne uspokoienie południowey Ameryki. Wicekról Apodaka miał iuż z znacznym korpusem rokoszanów zawrzeć niejako rozeym.

*Z Paryża d. 18 Marca.*

Xżę Orleanu pożegnał wczoray Króla i iego rodzinę, a dziś odieżdża do Londynu. D. 15 pracował Król z Ministrem związków zagranicznych. J. K. Mość ieszcze nie wyieżdża, a Xiążęta często poluią.

Król Sardyński upomina się teraz Francyi o koronne swoie kleynoty, które w pierwszym roku rewolucyi w zastaw do Amsterdamu posłał, a za wtargnieniem tam

Francuzów iako własność nieprzyiacielska zabrane zostały. Teraz zachodzi pytanie czyli istotnie znayduią się w naszem skarbcu, i iakim sposobem Król Sardyński potrafi okazać do nich prawo swoie.

D. 9, 22 i 23 Grudnia były na Martynice mocne trzęsienia ziemi, które iednak nie zrządziły wielkiey szkody. Te i inne okoliczności zdaią się potwierdzać, iż fizyczne rewolucyie w zachodniey Indyi i na Atlantyckim Oceanie są przyczyną ustawicznych deszczów i wiatrów w Europie.

W sądzie tuteyszym odbywa się teraz sprawa następuiąca: PP. Maret (Xże Bassano) i Röderer (Hrabia) byli niegdyś dziennikarzami i właścicielami dziennika Paryzkiego. Dziennik tenże z rozkazu Bonapartego ustał w r. 1811 wychodzić; lecz wkrótce zaczął znowu pod tymże tytułem tylko w innym kształcie wychodzić. Właściciele iego musieli pod zeszłym rządem milczeć; lecz od roku 1814 odzywaią się i żądaią przywrócenia siebie do dawnego prawa. Nie znaczy się iednak aby pomyślny dla nich wypadł wyrok.

Drukarz i wydawca Kalendarzyka Królewskiego Danîu pociągniony został do sądu policyi poprawczey za wydrukowanie pisemka przeciw Ministrowi policyi Hr. de Cazes, z powodu mianey przez niego mowy w izbie Deputowanych podczas roztrząsania proiektu do ustawy względem dzienników.

Xże Wellington wyieżdża do główney kwatery Rossyyskiey do Maubeuge, dla znaydowania się na popisie Rossyyskiego korpusu podczas bytności tam W. Xcia Mikołaia. Stamtąd uda się do Cambrai, a na końcu tego miesiąca tu wróci.

W r. 1781 miała Francyia 82 liniiowych okrętów i 1680 officerów morskich w służbie; w r. 1817 niema iak 68 okrętów i 1450 officerów. W r. 1790 kosztował ieden liniiowy okręt o 118 działach 1,921,000 fr.; w roku 1817 kosztuie podobnyż okręt 2,798,000, a zatem 877,000 fr. więcey.

Srodki poiednania się różnych partyy zdaią się coraz daley rozszerzać. Mówią, iż P. Chateaubriand umieszczony znowu zostanie w rzędzie Ministrów stanu i powróci do łaski królewskiey.

Policyia tuteysza zabrała dwa nowe pisma pod tytułem: Koalicyia i Francyia, i Pochwała Carnota.

Izba Deputowanych zakończy w tych dniach swoie posiedzenia. Ustawa względem odpowiedzialności Ministrów iest więc po 3ci raz odłożona.

*Z Frankfortu d. 19 Marca.*

Wiadomo iuż, że Poseł Elektora Heskiego Hr. Lepel podał seymowi Niemieckiemu d. 13 b. m. notę od Elektora Pana swoiego przeciw wyrokowi za nabywcą dóbr w rzeczonym kraiu Hofmannowi. Oto są niektóre okoliczności tego zdarzenia. Hr. Lepel za przybyciem swoim z Minchen zastał tę notę w Frankforcie, lecz ociągał się z iey podaniem; ale gdy odebrał powtórne zalecenie, złożył ią w ręce prezyduiącego Posła, Hr. Buol-Schauenstein, który nazaiutrz udzielił ią seymowi. W następną niedzielę odbyło się zanfalne posiedzenie dla naradzenia się nad odpowiedzią na nią, na którem oprocz Elektorskiego wszyscy znaydowali się posłowie i przyięli odpowiedź, wyiąwszy Hesko-Darmstadtskiego posła, który dla pokrewieństwa chciał pierwey od swoiego Dworu zasięgnąć wiadomość, która tegoż dnia z Darmstadtu nadeszła, i odpowiedź została d. 17 Heskiemu posłowi oddana.

Nota Elektora Heskiego iest następuią-

cey osnowy: "J. Elektorska Mość rozkazał zdać sobie naypokorniey sprawę, co na 8mym tegoroczniem posiedzeniu seymu zaszło w sprawie Ekonoma Hoffmanna. Wydany w tey mierze wyrok nie mało Go zastanowił, gdyż na iednostronne, nawet dostatecznie nie udowodnione podanie, w wątpliwość podaie iego prawa, nagania postanowienie, do którego J. Elektorska Mość z wyższych względow był zniewolony, i nadaie poddanemu prawo do żalenia się przeciw swoiemu Monarsze. Wyrok takowy, przez który seym Niemiecki czyni się naywyższym sądem, zdawałby się iuż nawet w ten czas zadziwiaiącym, gdyby należność podobney sprawy nie była mu zaprzeczoną; ponieważ seym powinien iedynie bydź pośrednikiem, ale nie sędzią w sprawie nieobiętey aktem związku Niemieckiego. J. Elektorska Mość tem mniey spodziewał się takiego wyroku, gdy seym w wszystkich innych sprawach z wszelkiemi względami postępuie. Oświadcza zatem posłom seymu swoie zadziwienie względem ich postępku, którego wysokie ich Dwory nie mogą pochwalić. Względem rzekomego użalenia się Ekonoma Hoffmanna, postąpi J. Elektorska Mość iak mu prawo i słuszność każe; waruie sobie iednak, aby seym tak do tey, iako też innych spraw tyczących się iedynie wewnętrzney administracyi, poty się nie mieszał, poki do tego nie będzie za Jego przyłożeniem się przez organiczną ustawę upoważnionym.,,

Seym odpowiedział na to iak następuie: "Podane przez Posła Elektora Heskiego w imieniu swoiego Dworu na posiedzeniu d. 18 b. m. oświadczenie, iest tego gatunku i osnowy, iż wszyscy Posłowie czuią się bydź obowiązanemi donieść o niem z użaleniem swoim Dworom. Ufaią oni iednostaynie, że przez okazane dotąd uczucia dla ogólnego dobra, Dwory postawią seym w stanie do odpowiadania daley wysokim zamiarom związku Niemieckiego i opierania się przeciwnem zasadom, i że mianowicie w wyroku na użalenie się Ekonoma Hoffmanna o samowolne zagrożenie oddalenia go z iego dóbr, uznaią szczególnieysze uszanowanie, iakie seym w sprawie tey względem osoby Elektora okazał. Przy licznych zażaleniach nadeszłych z kraiu Elektorskiego przeciw rządowem rozporządzeniom, pamiętaiąc seym na wysokie swoie przeznaczenie, przepisy i cel związku, nie dozwoli wstrzymywać się iednemu członkowi związku w uymowaniu się w przyzwoitych granicach, których nigdy nie przestąpi, za uciśnionemi poddanemi i w przekonaniu ich, iż Niemieckie kraie dla tego krwią ludów od obcego iarzma oswobodzone zostały, aby do prawych Monarchów wróciły i wszędzie na mieyscu samowolności prawey porządek nastąpił. Podobne oświadczenie, iakiem iest Elektora Heskiego, utwierdza tylko bardziey seym w iego przedsięwzięciu, i iako nie myśli od poiedynczego członka odbierać nagany, tak też uczynione mu zarzuty nie skłonią go do odmienienia zapadłego na 8 posiedzeniu wyroku względem Ekonoma Hoffmanna, i ieżeli ieszcze podobne od niego lub od kogo innego nadeydą zażalenia, nie omieszka uczynić co słuszność wskaże.,,

Na czas zawieszenia z powodu Swiąt Wielkanocnych posiedzeń seymu Niemieckiego, wszyscy posłowie roziadą się do swoich Dworów. Prezyduiący Austryiacki Hr. Buol-Schauenstein, wyiedzie stąd d. 27 b. m. do Wiednia.

# DODATEK
## DO N<sup>ro</sup> 28.
# GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6 KWIETNIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

**Z Warszawy d. 29 Marca.**

*Dyrekcyia Jeneralna Administracyi funduszow, Konwencyią Wiedeńską na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego odstąpionych.*

Stosuiąc się do osnowy obwieszczenia w dniu 31 Października 1816 wydanego, i tak przez Gazety Warszawskie, iako też Dzienniki Departamentowe ogłoszonego, obeymuiącego przepisy szczegółowe przez Wierzycieli i Dłużników summ Pruskich zachowywać się winne aż do czasu, w którym Tabella summ Konwencyią Wiedeńską na Skarb Królestwa Polskiego przekazanych, ogłoszoną zostanie, czyni ninieyszem wiadomo: iż pod dniem dzisieyszym Tabella dopiero wymieniona Trybunałom ogłoszoną została, i takowa do druku dla wiadomości wszystkich interessantów oddaną iest.

W skutku ogłoszenia tego, przepisy obwieszczeniem w dniu 31 Października 1816 wydanem, w skazane, zupełnie w mocy swey ustaią, i każdemu z interessantów, dla którego kwoty iakowe do depozytu rządowego złożonemi, w moc wymienionego obwieszczenia zostały, wolno iest takowe niezwłocznie za swym kwitem odebrać, każden zaś z wierzycieli i dłużników w postępowaniu swem dalszem do przepisów Konwencyi Wiedeńskiey i artykułów iey dodatkowych dnia 30 Marca 1815, które w Dzienniku Praw w numerze iedenastym tomie drugim umieszczone znayduią się, ściśle stosować się iest winien. — Nakoniec nadmienia Dyrekcyia Jeneralna, iż każdy z interessantów Tabellę teraz ogłoszoną posiadać sobie życzący, w Drukarni Rządowey w Warszawie uzyskać ią może.

W Warszawie d. 22 Marca 1817.

Dyrektor Jeneralny *Kalinowski.*

**Z Wilna d. 6 Marca d. k.**

Urzędowanie Marszałka Guberskiego Grodzieńskiego, po JO. Xciu Lubeckim, obiął teraz wybrany przez szlachtę Marszałek Powiatu Brzeskiego, Kalixt Mierzeiewski.

**Z Bruxelli d 20 Marca.**

Wczoray przybył tu W. Xże Rossyyski Mikołay z Anglii i wysiadł do Królewicza następcy tronu. Znaydować on się

będzie w d. 27 b. m. na chrzcie nowo narodzonego Xcia, potem uda się do Maubeuge, gdzie ziedzie także Xże Wellington.

Dziś przybyły tu owdowiałe Xiężne Oranii i Bruńświcka z Hagi, przybywą tu także wiele cudzoziemców.

Pisma nasze wzmiankuią, iż stosownie do kalendarzyka Królewskiego w ministerium i w administracyi nie znayduie się iak 4 Belgiianów przeciw 100 Hollendrów.

*Od brzegow Menu d. 20 Marca.*

Dawno wypracowany w Darmstadtcie proiekt konstytucyi nie ma poty wyyść na widok publiczny, poki w innych ościennych kraiach nie będą konstytucyie zaprowadzone, ażeby w miarę publicznego głosu iak naylepiey udoskonalić to dzieło stosownie do ducha czasu i potrzeby ludów.

List z Minchen zawiera co następuie o Xiężnie Wallii: Przybyła tu niespodziewanię z Medyiolanu, wysiadła do gościnni i kazała donieść Królowi o swoim przybyciu, który kazał ią na obiad prosić. Przed obiadem odwiedziła Królową, która dla słabości nie mogła ieszcze przy stole siedzieć. Xiężna Wallii wygląda bardzo zdrowo; nie ubiera się modnie, ale bogato. Zabawi tu ze 12 dni, potem uda się do Erlangen dla odwiedzenia swey ciotki, Margrabiny Baireitskiey, a nakoniec do Wiednia, &c. W orszaku iey znayduie się kilku panów i dam Włoskich, a pomiędzy dworem bogato ubrany Mameluk.

W kraiach Niemieckich żalą się na otwieranie listów na pocztach, i rzecz ta ma się do seymu Niemieckiego wytoczyć.

Że ciepło im głębiey idzie się w ziemię tem iest większe, iuż rzecz wiadoma. W Freyburgu miano zaś wyrachować, iż to ciepło w głębokości 150 stop wynosi 1 stopień podług Reaumura, i wnoszą stąd, iż w głębokości 50 mil powinno się żelazo stopić, a zatem naywyższa głębia ziemi powinna bydź gorącą cieczą.

Nie zprawdza się pogłoska, iakoby były Westfalski Minister Hr. Malchus, umieszczony był iako intendent domu u Xcia Montfortu (Hieronima Bonaparte.)

Królewna Augusta, siostra N. Cesarzowey Austryiackiey i małżonka Xcia Eugeniusza, ziedzie tego lata z małżonkiem swoim na kąpiele do Badenu pod Wiedniem.

Francuzki Lekarz Vally, który na wschodzie oparł się morowey chorobie, udał się potem do północney Ameryki, dla leczenia żółtey gorączki; lecz padł sam oney ofiarą.

W północnych Niemczech czytaią z wielką ciekawością przedziwną rozprawę o Mineralogii, którą wielce zasłużony względem nauk Radca Leonhard, kawaler orderu cywilnego Bawarskiego, i członek akademii w Minchen, czytał na posiedzeniu teyże akademii d. 12 Paźdz: r. z.

*Z Włoch d. 12 Marca.*

Lucyian Bonaparte, którego wyiazdowi do Ameryki nie tylko rząd Papiezki, ale i inne sprzeciwiły się, oddał d. 2 b. m. w Rzymie dwie swoie córki do klasztoru Katarzynek. — W kraiach Rzymskich w przeciągu dwoch pierwszych tego roku miesięcy skazano 327 zbrodniarzów, częścią na kary galerowe, częścią twierdzowe i poprawcze. Zabeystwa i kradzieże zachodzą mimo tego codziennie. — Pomiędzy znakomitszemi cudzoziemcami w Rzymie znayduie się teraz Xże Genewski z swoią

małżonką, brat Króla Sardyńskiego, powracaiący do Turynu, Xżę Ludwik Hesko-Homburski, jenerał porucznik Pruski, i Xiężna Anhalt-Bernburg. —— Z wielu skrzyń dzieł kunsztu i innych kosztownych rzeczy, które Kardynał Fesch z Paryża wodą do Rzymu sprowadzić kazał, utracił naykosztownieyszą, która z powodu burzy niedaleko Civitavecchia musiała bydź w morze wrzuconą.

Król Neapolitański dla udoskonalenia założoney przez swoiego oyca rękodzielni broni wyznaczył rocznie 5 nagrod. — Tenże Monarcha opuścić w krotce ma stolicę, dla zwiedzenia miast państwa swoiego.

Od Niemca nazwiskiem Burchardt odebrano w Liwornie z Egiptu wiadomość, iż obieżdżał ten kray pod nazwiskiem Szeika Ibrahim, został przez Beduinów przytrzymanym i po 6cio mięsięcznem więzieniu uciekł szczęśliwie stamtąd.

*Z Drezna d. 13 Marca.*

Od dwoch dni wiemy urzędownie, iż dotychczasowy sprawuiący tu Rossyyskie interessa, Radca stanu Krüdener, uwolniony na prośbę swoią został od tuteyszego poselstwa i osiądzie na przyszłość w Herrnhut, iego zaś mieysce obeymie Rossyyski Jenerał porucznik i Minister. P. Kaników. Szacowany ten od Króla i całego Drezna Minister był przy tuteyszym Dworze posłem aż do weyny r. 1812, teraz był posłem przy Dworze Weimarskim i będzie odtąd na przemiany w Dreznie mieszkał, co wszystkich cieszy.

*Z Hanoweru d. 20 Marca.*

Onegday officerowie tuteysi wyprawili konną maszkaradę po głownych ulicach. Rozdane o tem obwieszczenie zawierało napis: "Bożkowie świata czyli głupstwo zwyciężaiące!,, Kupa maskowa wystawiała Abelina, Donkwiszota, Sanszo Pansę, Woltera, Joannę Orleańską, rycerzy zbroynych, krawca, cerulika, i t. d. Muzyka iadąca na kiszce przygrywała tey kupie.

*Z Szwaycaryi d. 16 Marca.*

Dyryguiący kanton oznaymił wszystkim kantonom pismo C. K. Austryiackiego Ministra przy lidze Szwaycarskiey, P. Schraut, z d. 27 Lutego, w którem donosi w imieniu swoiego Dworu, iż na prośbę niektórych kantonów dozwolony iest zakup zboża w Tryieście i przewóz przez C. K. Austryiackie kraie do Szwaycaryi bez żadney celney opłaty.

Minister Francuzki, Hr. Talleyrand, podał znowu zażalenie przeciw przykremu obchodzeniu się przez niektóre kantony z Francuzami, którzy chcą w Szwaycaryi osiąść i rzemiosło prowadzić. Rzeczony Minister mniema, iż poddani iego Króla powinniby takiey samey doznawać wolności w Szwaycaryi, iak iey doznaią Szwaycarowie we Francyi, i żąda udzielenia sobie prawa względem osiadaiących w Szwaycaryi cudzoziemców.

D. 11 b. m. w wieczór dało się czuć w Zurich, iako też w całym tym kantonie i Bernie trzęsienie ziemi.

Spadaiące ciągle z gór bałwany śniegu zrządzaią wiele nieszczęść w Szwaycaryi i w Tyrolu. Z Kleintalu udał się niedawno Młodzieniec z swoią narzeczoną i trzecią osobą do Glarus po sprawunki weselne; w lesie spadł na nich bałwan śniegu i wszystko troie przysypał. Nieszczęśliwą pannę młodą odkopano nieżywą i z żalem pogrzebano; dwóch innych osób ieszcze nie odkopano. W dniu ostatniem Lutego oberwał się w Salcburskim kraiu w Gastein w nocy bałwan śniegu, obalił 4 domy, 28

brogów, 600 drzew, i około 5000 siągów drzewa na dół zwalił. Na takie to nieszczęścia wystawionemi są podgórni mieszkańcy, o których mieszkaiący w równinach ledwo mogą mieć wyobrażenie.

*Z Sztokolmu d. 14 Marca.*

Na doniesienie, iż w Wisby na wyspie Gotlandskiey przez spełnienie z powodu uroczystości imienin J. K. Mci przeciwnych zdrowiów zaszły zaburzenia, przyśpieszył tam nowo mianowany Wielkorządca tey wyspy, Baron Cederström swóy odiazd.

Baron Mannerheim, sprawuiący ważny urząd prokuratora państwa, którego celnieyszym obowiązkiem iest czuwać nad uskutecznieniem ustaw przez sędziów i urzędników, i nad wolnością druku, ogłosił drukiem zdanie sprawy o swoim urzędowaniu w roku 1816. Podług tego zdania eprawy napomniał 16 Wielkorządców i sądów o niedopełnienie swoich obowiązków, zwiedził większą część więzień, domów poprawy i szpitalów w państwie, i wszystkie znalazł w dobrem stanie, aż do więzienia w cytadeli Warberg, gdzie 43 więźniów próżnowało w mokrych sklepieniach, i więzienia w Karlskronie, gdzie 173 więźniów podobnież w mokrem zostaie mieyscu i prawie od roku bez roboty, iako też domu poprawy w Gotenburgu, gdzie 49 osób nie miało materyiałów do wyrabiania, a przez 3 miesiące nie było ich mieszkanie wyczyszczone. Natomiast zostaiący w cytadeli Malmö więźniowie tak byli z swoiego losu kontenci, że nie chcieli przyiąć ofiarowaney im wolności.

Poseł Szwedzki w Kopenhadze, Jenerał Tawast, który otrzymał niedawno wielki krzyż legii honorowey od Ludwika XVIII, był w r. 1804 od owczesnego Króla Szwedzkiego bawiącego w kraiu Badeńskim do Bonapartego posłanem dla uratowania pochwyconego w tymże kraiu Xcia Enghien.

## DONIESIENIA.

Gdy Wierzyciele upadłego Handlu pod Firmą Izaaka Neubergier i Jude Leybel Goldcöbler w Kazimierzu przy Krakowie prowadzonego, wezwanych obwieszczeniem potrzykroć w Gazecie umieszczonym, do stawienia się na terminie 30 Stycznia r. b. 1817 przed nami Sędzią Kommissarzem upadłości, w celu obrania Syndyków massy upadłey stosownie do Art: 40 Księgi III Kod: Handl: tylko dway Wierzyciele stawili się, i niechcąc przystąpić do obioru Syndyków, zażądali powtórnego wezwania Wierzycieli; przeto Sędzia Kommissarz upadłości wzywa Wierzycieli powyższego Handlu, to iest: Kortego, Braci Ezelt, Mörschnera, Ernesta Hendel, Macieia Praner, Gabryela, Macieia Hober, Leibia Tenenberger, wszystkich w Wiedniu; Franciszka Ripper i Meritza w Podgurzu; Franciszka Isak, Hasel et Ulbrich w Pradze; Millera i Melzera w Brinie; Jana Kaps w Triebau; Elkona Deron i Jakoba Mendl w Filicy za granicą zamieszkałych; tudzież Jana Bochenek, Franciszka Rahse, Ludwika Wolf, Franciszka Han, Jana Nepomucena Gielg, Andrzeia Wolf, Dawida Elixandrowicz, Salomona Kirzner, Haima Hirszfeld, Chaima Rosenfeld, Hirsza Rega, Joachima Wohlbergier, Leybla Doktorowicz, Leybla Dawidowicz, Samuela Löbel et Haje Katz, Dawida Tilles, Moyżesza Hittingier, Rachela Lea, Moyżesza Krzanowskiego, Małke Maus i Samuela Elenbergier w Krakowie mieszkaiących, ażeby przed Nami Kommissarzem upadłości w Krakowie w domu Władz Sądowych przy ulicy Grodzkiey pod Liczbą 106 w dniu 10 Kwietnia r. b. 1817 o godzinie 3ciey po południu osobiście, lub przez Pełnomocników stawili się, a to tym pewniey gdyż z niestawienia się niezawodne są dla nich szkody i te swey opieszałości przypisać będą winni. — W Krakowie dni 27 Marca 1817 r.

*Leo Chwalibogowski, Sęd: Tryb:*

Wieś Kawęczyn pod Pinczowem w gruntach rędziny z lasem Dębowym i Sosnowym iest do sprzedania. Zyczący wniść w takowę czynność, zgłosi się do dziedzica tamże zamieszkałego.